



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE



Raport Konsultativ

Propozim për Metodologjinë e Kufizimit për Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë

DEKLARATË

**Ky Raport Konsultativ është përgatitur nga ZRRE-ja për të marrë komente nga palët e interesit.
Raporti nuk përfaqëson një vendim të ZRRE-së dhe nuk duhet të interpretohet si i tillë.**

13 nëntor 2025

Përmbajtja

Lista e shkurtesave	2
1 Hyrje	3
2 Një përmbledhje e procesit	3
3 Kufizimi sipas modelit të tregut të energjisë elektrike të Kosovës	4
3.1 Modeli i tregut	4
3.2 Menaxhimi i kufizimit në TB	5
3.3 Kompensimi i kufizimit përmes TB	6
3.4 Kufizimi jashtë TB-së	7
4 Baza ligjore për kompensimin e kufizimit	7
4.1 Legjislacioni përkatës	7
4.2 Interpretimi i legjislacionit	8
4.3 Kompensim i plotë	9
4.4 Kompensimi i pjesshëm	9
5 Metodologjia e propozuar e kompensimit të kufizimit	11
5.1 Përmbledhje	11
5.2 Shpjegim	11
5.2.1 Palët e kualifikuara	11
5.2.2 Ngjarjet e pranueshme	12
5.2.3 Vëllimi i kompensuar	12
5.2.4 Pagesa e kompensimit	13
5.2.5 Procesi i kërkesës	13
5.3 Shembull i thjeshtë	14

Lista e shkurtesave

ALPEX	Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike
TB	Tregu Balancimi
CCM	Metodologjia e Kompensimit të Kufizimit
CfD	Kontratë për Diferencë
KRRSH	Komisioni për Rregullimin e Shërbimeve Publike (Irlandë)
OSSH	Operatori i Sistemit të Shpërndarjes
ZRRE	Zyra e Rregullatorit për Energji
BE	Bashkimi Evropian
PPE	Prodhues i Pavarur i Energjisë
KOSTT	Operatori i Sistemit të Transmetimit dhe Tregut të Kosovës
LER	Ligji për Energjinë e Ripërtëritshme (Ligji Nr. 08/L-258 për Promovimin e Përdorimit të Burimeve të Ripërtëritshme të Energjisë)
OT	Operatori i Tregut
MW	Megavat
MBE	Marrëveshje për Blerjen e Energjisë
DER	Direktiva e Energjisë së Ripërtëritshme (Rregullorja (BE) 2019/943 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 5 qershorit 2019 mbi tregun e brendshëm të energjisë elektrike)
OER	Operatori i Energjisë së Ripërtëritshme
RESM	Mekanizmi Mbështetës i Energjisë së Ripërtëritshme
OST	Operatori i Sistemit të Transmetimit

1 Hyrje

Sipas Ligjit të Kosovës për Energjinë e Ripërtëritshme (LER) ¹, Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRRE) kërkohet të zhvillojë një metodologji për përcaktimin e kompensimit financiar që u paguhet Prodhuesve të Privilegjuar, prodhimi i të cilëve kufizohet nga Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) dhe/ose Operatori i Sistemit të Shpërndarjes (OSSH). Prodhuesit e Privilegjuar janë ata gjenerues të energjisë së ripërtëritshme që përfitojnë nga një Skemë Mbështetëse, duke përfshirë kontratat për diferencat (CfD), tarifat nxitëse dhe pagesat e primeve mbi çmimin e tregut të energjisë elektrike. Kompensimi paguhet nga Operatori i Energjisë së Ripërtëritshme (OER) me kostot e tij që mbulohen përmes Detyrimit për Energjinë e Ripërtëritshme të vendosur mbi furnizuesit (dhe, në fund të fundit, mbi konsumatorët fundorë).

Ky Raport Konsultativ përcakton propozimet fillestare të ZRRE-së mbi Metodologjinë e Kompensimit të Kufizimeve (MKK). Ai diskuton se si menaxhohet kufizimi në tregun e energjisë elektrike të Kosovës, të kuptuarit e ZRRE-së mbi kërkesat ligjore për kompensimin që duhet paguar dhe si i ka përkthyer ZRRE këto në metodologjinë e propozuar.

Është e rëndësishme të theksohet se ka njëfarë paqartësie rreth kërkesave ligjore. Prandaj, ky raport shpjegon gjithashtu interpretime të mundshme alternative dhe implikimet e tyre për metodologjinë.

Dokumenti është i strukturuar si më poshtë:

- Kapitulli 2 ofron një përmbledhje të procesit të zhvillimit të metodologjisë së kufizimit;
- Kapitulli 3 përshkruan qasjen ndaj menaxhimit të kufizimit në Kosovë;
- Kapitulli 4 përshkruan kontekstin ligjor;
- Kapitulli 5 paraqet në detaje metodologjinë e propozuar të kufizimit.

2 Një përmbledhje e procesit

ZRRE-ja i kushton një rëndësi të veçantë konsultimit publik si një komponent themelor i zhvillimit të politikave rregullatore. Për këtë qëllim, po mbahet një konsultim publik dyjavor për të marrë komente mbi metodologjinë e propozuar. Si pjesë e kësaj, do të mbahet edhe një punëtori me palët e interesit.

ZRRE fton palët nga sektori i energjisë dhe palët e tjera të interesit të kontribuojnë në këtë proces duke shqyrtuar dhe komentuar rreth metodologjisë së propozuar të kufizimit. Palët që dëshirojnë të paraqesin ndonjë koment në lidhje me propozimet e ZRRE-së, ftohen të dërgojnë komentet e tyre me shkrim me anë të email-it në adresën: ero.pricing-tariffs@ero-ks.org më së largu deri më 28 nëntor 2025. Komentet mund të jenë gjithashtu të adresuara për Departamentin e Çmimeve dhe Tarifave dhe të dërgohen me postë në adresën e mëposhtme:

Zyra e Rregullatorit për Energji,
Rruga Bekim Fehmiu, kati i 2-të

¹ [Ligji Nr. 08/L-258 për Promovimin e Përdorimit të Burimeve të Energjisë së Ripërtëritshme](#)

10000 Prishtinë, Kosovë

Ky Koncept Dokument duhet të lexohet së bashku me legjislacionin primar dhe sekondar në vijim, të cilët ose ndikojnë ose ndikohen nga përmbajtja e tij.

Ligji për Promovimin e Përdorimit të Burimeve të Ripërtëritshme të Energjisë	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=89043
Ligji Nr. 05/L-084 për Rregullatorin e Energjisë	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=12694
Ligji Nr. 05/L-085 për Energjinë Elektrike	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=12744
Rregulla mbi të Hyrat e Lejuara Maksimale të Operatorit të Sistemit të Transmetimit dhe Operatorit të Tregut	https://ero-ks.org/2017/Rregullat/TSO-MO%20Pricing%20Rule.pdf
Rregulla për vet-konsumatorët me Burimeve të Ripërtëritshme	https://www.ero-ks.org/zrre/sites/default/files/Publikimet/Legjislacioni/Rregullat/Rule%20on%20Prosumers.pdf
Vendimi i Qeverisë Nr. 08/236 për përcaktimin e OER	https://gzk.rks-gov.net/ActsByCategoryInst.aspx?Index=3&InstID=3&CatID=30
Rregullat e Tregut PO-MO, maj 2023, versioni 3.1.	https://kostt.com/Content/ViewFiles/MarketOperatorOfKosovoEnergy/The%20Market%20Rules_3.1.pdf

3 Kufizimi sipas modelit të tregut të energjisë elektrike të Kosovës

3.1 Modeli i tregut

Dizajni i modelit të tregut të Kosovës bazohet në Modelin e Synuar të Bashkimit Evropian (BE) dhe përbëhet nga elementët e mëposhtëm:

- Gjeneratorët, duke përfshirë prodhimin ndërkufitar dhe Prodhuesit e Pavarur të Energjisë (PPE) të Ripërtëritshme, furnizojnë energji elektrike duke marrë pjesë në tregun me shumicë. Ata nominojnë prodhimin e tyre të planifikuar (pozicionet fizike) dhe pozicionet e kontratave bilaterale te Operatori i Tregut (OT), i cili siguron që prodhimi i planifikuar të përputhet me kontratat për blerjen dhe shitjen e energjisë elektrike, duke siguruar kështu që çdo gjenerator të jetë në balancë.
- Kontratat mund të jenë ose të negociuara bilateralisht, ose të tregtohen në tregjet e organizuara vullnetare që operohen nga Bursa Shqiptare e Energjisë (ALPEX). Pjesëmarrësit paraqesin oferta për blerje ose oferta për shitje me tregun që u përputhet këtyre. Blerjet dhe shitjet e suksesshme më pas nominojnë te Operatori i Tregut (OT) nga ALPEX. Një treg funksionon një-ditë-para (day-ahead), ndërsa një treg tjetër brenda-ditës (intra-day) operon më afër kohës reale, duke u mundësuar pjesëmarrësve të tregut të rregullojnë pozicionet e tyre.

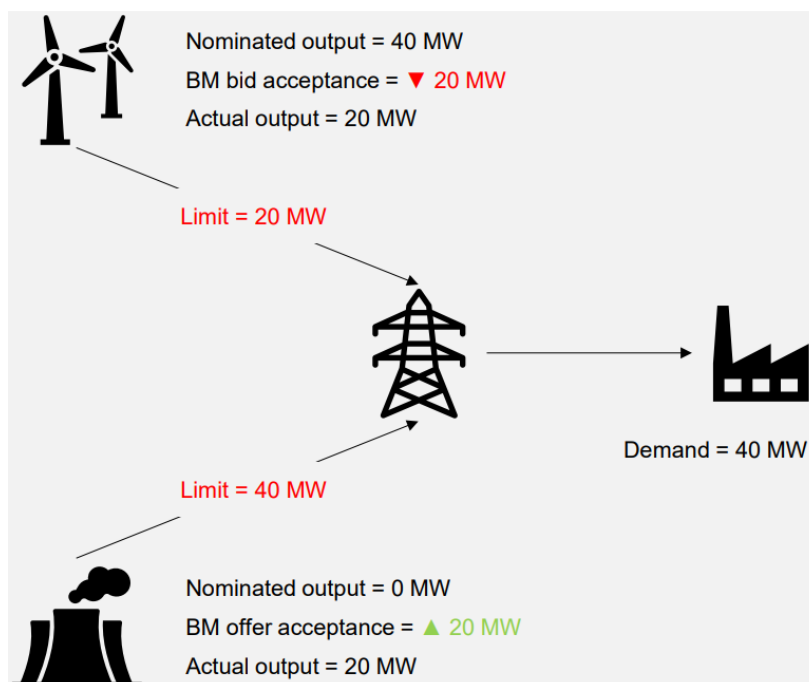
- Një Treg Balancimi (TB) në kohë reale, i operuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit dhe Tregut të Kosovës (KOSTT), përdoret për të siguruar që kërkesa dhe oferta të mbeten në ekuilibër në çdo kohë. Ky pranohet oferta për blerje dhe oferta për shitje nga gjeneratorët dhe ngarkesat që do të rishpërndahen aty ku, për shembull, ka mungesë ose tepriçë të gjenerimit në krahasim me kërkesën.

3.2 Menaxhimi i kufizimit në TB

Kufizimi ndodh kur një gjenerator kërkohet të zvogëlojë prodhimin për të ndihmuar në menaxhimin e kufizimeve të sistemit (për shembull, kufizimet e kapacitetit të transmetimit që do të thotë se prodhimi i plotë nuk mund të pranohet në rrjet). Sipas modelit të tregut të Kosovës, një reduktim i tillë menaxhohet kryesisht duke rishpërndarë në TB. Në rast se kufizimi është i nevojshëm, OST mund të pranojë një ofertë për blerje të paraqitur nga një gjenerator për të zvogëluar prodhimin dhe më pas të kompensojë imbalancin që rezulton duke pranuar një ofertë nga një njësi tjetër për të rritur prodhimin.

Procesi aktual ilustron në Figura 1 Në këtë skenar, ekziston një kufizim në rrjet që çon në nevojën për të zvogëluar prodhimin me 20 MW përpara kufizimit. Prodhimi i nominuar i një gjeneratori me erë kishte qenë 40 Megavat (MW), por ai kishte paraqitur një ofertë në TB për të zvogëluar prodhimin. Nuk ka prodhim tjetër të reduktueshëm, prandaj operatori i sistemit është i detyruar të kufizojë njësinë e ripërtëritshme. Oferta që kishte paraqitur pranohet nga operatori i sistemit. Prandaj, prodhimi aktual i gjeneratorit me erë është 20 MW. 20 MW e tjera të gjenerimit që do të siguroheshin nga njësi e erës plotësohen më pas nga një njësi konvencionale e cila kishte paraqitur një ofertë në TB për të rritur prodhimin pas kufizimit.

Figura 1 Procesi aktual i kufizimit



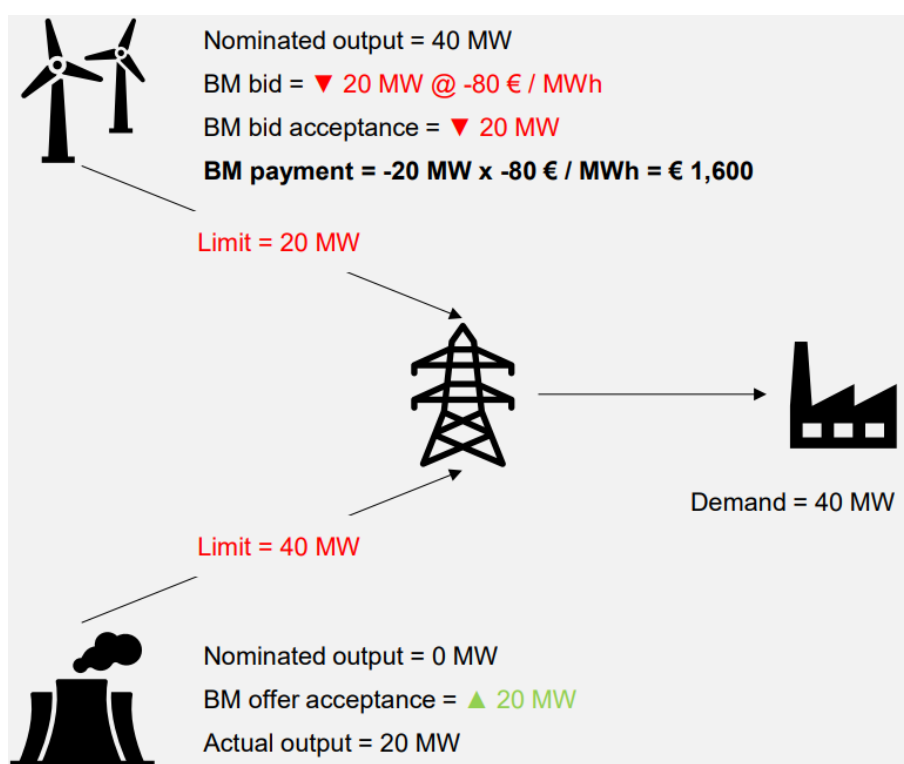
3.3 Kompensimi i kufizimit përmes TB

Për t'u kompensuar nëpërmjet TB-së për kufizimin, një gjenerator do të paraqesë një çmim negativ oferte për të ulur prodhimin e tij.² Nëse një ofertë e tillë pranohet, gjeneratori paguhet për të ulur prodhimin bazuar në çmimin negativ të ofertës (€/MWh) së paraqitur, vëllimin e prodhimit të reduktuar dhe periudhën e kufizimit³.

Një shembull i procesit aktual për përcaktimin e kompensimit të kufizimit përmes TB-së është treguar në Figura 2. Gjeneratori i erës nga shembulli i mësipërm paraqiti një ofertë për të reduktuar 20 MW të prodhimit me një çmim negativ oferte prej -80 €/MWh. Kjo ofertë u pranua në TB për të menaxhuar kufizimin, ku gjeneratorit të reduktuar iu pagua 1,600 €.

Një Prodhues i Privilegjuar që merr pjesë dhe kufizohet përmes TB-së, pra, do të jetë në gjendje të rikuperojë plotësisht të hyrat e humbura nga kufizimi, me kusht që oferta e tij e pranuar të jetë e barabartë, ose të tejkaloj çmimin e kontraktuar, premiumin nxitës plus çmimin e tregut, ose tarifën nxitëse, që është parashikuar të marrë sipas skemës përkatëse të mbështetjes.

Figura 2 Procesi aktual i kompensimit të kufizimit



² Sipas terminologjisë së përdorur në Rregullat e Tregut, një 'ofertë për blerje' është çmimi që një gjenerator është i gatshëm të paguajë për të ulur prodhimin dhe një 'ofertë për shitje' është çmimi për të rritur prodhimin.

³ Ekzistojnë dispozita brenda Rregullave të Tregut që i lejojnë ZRRE-së të ndërhyjë nëse paraqiten oferta të tepërta në TB për të përfituar nga pozicionet dominuese, të cilat mund të përfshijnë monopole lokale për shkak të kufizimeve të rrjetit.

3.4 Kufizimi jashtë TB-së

Nëse mund të arrihet një reduktim i pamjaftueshëm i prodhimit përmes TB-së, atëherë mund të jetë e nevojshme që OST-ja dhe/ose OSSH-ja të lëshojnë udhëzime të drejtpërdrejta për gjeneruesit jashtë TB-së për të kufizuar prodhimin. Këta gjeneratorë, atëherë, do të duhet të kompensohen veçmas pasi nuk do të paguhen përmes TB-së.

Pjesëmarrja në TB është vullnetare, përveç për 'palët e rëndësishme' (aktualisht, vetëm KEK). Prandaj, kufizimi jashtë TB-së mund të përfshijë gjeneratorë që nuk marrin pjesë në TB dhe/ose gjeneratorë që marrin pjesë në TB, por ku ofertat për në TB janë të pamjaftueshme për të përmbushur kërkesat e kufizimit.

4 Baza ligjore për kompensimin e kufizimit

4.1 Legjislacioni përkatës

Neni 15 i **Ligjit për Promovimin e Përdorimit të Burimeve të Energjië së Ripërtëritshme** rregullon kufizimin dhe kompensimin. Ky nen thotë se:

- Prodhuesit e Privilegjuar kanë dispeçim të privilegjuar (të drejtën e parë për qasje në sistemin e energjisë elektrike) dhe mund të kufizohen vetëm si mjet i fundit.

15(2). Prodhuesit e Privilegjuar kanë përparësi në dispeçim, në varësi vetëm të ndonjë kufiri të specifikuar për qëllime të sigurisë së sistemit, siç përcaktohet nga kodet teknike.

(15)3. Operatori i sistemit të transmetimit dhe operatori i sistemit të shpërndarjes mund të kufizojnë energjinë elektrike të prodhuar nga Prodhuesi i Privilegjuar vetëm si masë e fundit për të siguruar sigurinë e funksionimit të sistemit të transmetimit dhe/ose sistemit të shpërndarjes.

- OST-ja dhe/ose OSSH-ja janë përgjegjëse për njoftimin e rasteve të kufizimit të Prodhuesve të Privilegjuar.

15(4). Nëse operatori i sistemit të transmetimit ose operatori i sistemit të shpërndarjes, për shkak të sigurisë së funksionimit të sistemit të transmetimit dhe/ose sistemit të shpërndarjes, kufizojnë plotësisht ose pjesërisht qasjen në sistem të energjisë elektrike të prodhuar nga Prodhuesi i Privilegjuar, ata duhet të njoftojnë Prodhuesin e Privilegjuar, Operatorin e Energjisë së Ripërtëritshme dhe Rregullatorin për këtë dhe për masat korrigjuese të marra për të parandaluar kufizimet e mundshme të papërshtatshme.

- ZRRE-ja është përgjegjëse për zhvillimin e metodologjisë për të përcaktuar vëllimet e energjisë së kufizuar të cilat janë të pranueshme për kompensim financiar.

15(5). Brenda tre (3) muajve pas hyrjes në fuqi të këtij Ligji, Rregullatori do të zhvillojë metodologjinë që përcakton vëllimin e kufizuar, në varësi të kompensimit financiar për kufizimin sipas Skemës Mbështetëse.

Dispozitat e LER-së zbatohen për të gjithë Gjeneratorët e Privilegjuar. Kjo përfshin, për shembull, gjenerimin e energjisë solare nga panelet e vendosura në çati, kur ky operon sipas një mekanizmi të tarifës nxitëse ose premiumit nxitës.

Ligji për Promovimin e Përdorimit të Burimeve të Energjisë e Ripërtëritshme nuk specifikon se cili është niveli i duhur i kompensimit financiar. Megjithatë, një udhëzim i tillë ofrohet nga **Direktiva e Bashkimit Evropian për Energjinë e Ripërtëritshme ("DER")** ⁴, të cilën Ligji për Energjinë e Ripërtëritshme e transponon në legjislacionin e Kosovës. DER përcakton se kompensimi duhet të paguhet në shumën më të lartë ndërmjet: kostove shtesë të operimit të shkaktuara nga ridispeçimi jashtë tregut për të menaxhuar kufizimin (kosto që do të jenë zero për gjenerimin me erë dhe diell), ose të hyrave neto të humbura si rezultat i kufizimit.

Neni 13(7). Kur përdoret ridispeçimi jashtë tregut, ai duhet t'i nënshtrohet kompensimit financiar nga operatori i sistemit... përveç në rastet e prodhuesve që kanë pranuar një marrëveshje kyçeje sipas së cilës nuk ka garanci për dorëzimin e qëndrueshëm të energjisë. Ky kompensim financiar duhet të jetë të paktën i barabartë me shumën më të lartë ndërmjet elementeve të mëposhtëm, ose një kombinim i të dyjave, nëse zbatimi vetëm i shumës më të lartë do të çonte në një kompensim të pajustificueshëm të ulët ose të pajustificueshëm të lartë:

(a) kosto shtesë operative të shkaktuara nga ridispeçimi, si p.sh. kostot shtesë të karburantit në rastin e ridispeçimit në rritje, ose sigurimi i nxehtësisë rezervë në rastin e ridispeçimit në ulje të impianteve gjeneruese që përdorin bashkëprodhim me efikasitet të lartë;

(b) të hyrat neto nga shitja e energjisë elektrike në tregun një-ditë-para, që impianti gjenerues, njësia e ruajtjes së energjisë ose objekti i përgjigjes ndaj kërkesës do t'i kishte realizuar pa kërkesën për ridispeçim; në rastet kur jepet mbështetje financiare për impiantet gjeneruese, njësitë e ruajtjes së energjisë ose objektet e përgjigjes ndaj kërkesës bazuar në sasinë e energjisë së prodhuar ose të konsumuar, mbështetja financiare që do të ishte marrë pa kërkesën për ridispeçim do të konsiderohet pjesë e të hyrave neto.

4.2 Interpretimi i legjislacionit

DER është dokumenti kryesor ligjor që udhëheq interpretimin e ZRRE-së për kërkesat e LER rreth kompensimit të kufizimit. Interpretimi i ZRRE-së mbi këto kërkesa në DER është se:

- Në përgjithësi, Prodhuesit e Privilegjuar duhet të kompensohen për të hyrat e humbura që vijnë nga kufizimi.
- Megjithatë, kur Prodhuesi i Privilegjuar ka pranuar një marrëveshje kyçeje e cila nuk ofron qasje të garantuar, ai nuk ka nevojë të kompensohet.
- Kur kompensimi i plotë për të gjitha të hyrat e humbura rezulton në nivele kompensimi "*pajustificueshëm të larta*", mund të zbatohet një nivel më i ulët me kusht që ky të mbulojë të

⁴ [Rregullorja \(BE\) 2019/943 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e 5 qershorit 2019, mbi tregun e brendshëm të energjisë elektrike](#)

paktën çdo kosto shtesë operative për shkak të ridispeçimit që nuk kompensohet në ndonjë mënyrë tjetër.

Sipas mekanizmit aktual të tregut të Kosovës, të gjithë Prodhuesit e Privilegjuar kanë qasje të garantuar. Megjithatë, e drejta e tyre për kompensim është ende potencialisht e kufizuar nga kërkesa që kjo të mos jetë "e lartë në mënyrë të pajustificueshme".

Aktualisht, ZRRE e kupton se mënyra se si duhet të zbatohet kjo dispozitë e DER nga shtetet anëtare mbetet për t'u sqaruar. Gjykata Supreme në Irlandë, në janar 2025, i referoi Gjykatës Evropiane të Drejtësisë (GJED) një numër pyetjesh që lidhen me nivelin e diskrecionit të rregullatorëve kombëtarë në lidhje me kompensimin e kufizimit sipas DER. Pritet një vendim në lidhje me këtë.

Pyetje specifike të ngritura nga Gjykata e Lartë përfshinin nëse referenca për "*kompensim të pajustificueshëm të ulët ose të pajustificueshëm të lartë*" u lë shteteve anëtare një sasi kaq të madhe diskrecioni saqë do të thotë se DER nuk ka efekt të drejtpërdrejtë në legjislacionin kombëtar.⁵ Nëse GJED vendos se kjo është e vërtetë, kjo do t'i lejonte ZRRE-së të zbatonte diskrecionin e vet në përcaktimin e nivelit të duhur të kompensimit.

Duke pasur parasysh këtë, ZRRE-ja po shqyrton dy modele alternative për kompensim:

- Kompensim i plotë për të hyrat e humbura
- Kompensimi i pjesshëm, për të shmangur nivelet e larta të kompensimit të pajustificueshme të cilat ndikojnë drejtpërdrejt në faturat e konsumatorëve. Kjo supozon se GJED vendos që shtetet anëtare kanë diskrecion në këtë drejtim.

Para se të diskutojmë këto alternativa, ia vlen të përmendet se kufizimi nuk është kurrë "falas". Nëse Prodhuesit e Privilegjuar nuk kompensohen drejtpërdrejt plotësisht për të hyrat e humbura për shkak të kufizimit, atëherë ata do të përfshijnë rrezikun e kufizimit dhe humbjen e të hyrave në çmimet e tyre. Këto çmime më të larta do të reflektohen në fund tek faturat e konsumatorëve. Megjithatë, zgjedhjet se si paguhet kufizimi do të ndikojnë në mënyrën se si këto kosto shpërndahen midis përdoruesve të energjisë elektrike dhe në alokimin e rreziqeve ndërmjet konsumatorëve dhe gjeneruesve.

4.3 Kompensim i plotë

Sipas një modeli të kompensimit të plotë, Prodhuesit e Privilegjuar do të merrnin kompensim për të gjitha të hyrat neto të humbura si pasojë e kufizimit. Kjo përfaqëson atë që këta prodhues presin të fitojnë nga kombinimi i të hyrave të tregut dhe pagesave nga skemat e mbështetjes, duke zbritur çdo kosto të shmangur.

4.4 Kompensimi i pjesshëm

Sipas një modeli kompensimi të pjesshëm, Prodhuesit e Privilegjuar fitojnë më pak se vlera e plotë e tregut të humbur dhe të hyrave nga skema e mbështetjes. Ka mënyra të ndryshme se si mund të bëhet kjo:

⁵ William Fry. Janar 2025. [Gjykata Supreme kërkon udhëzime evropiane mbi energjinë elektrike të kufizuar/të kufizuar](#)

- Kompensimi është i kufizuar në gjeneratorë dhe/ose periodha specifike. Për shembull, në Irlandë, Komisioni për Rregullimin e Shërbimeve (KRRSH), në rastin që çoi në referimin në GJED, propozoi një ndarje midis gjeneratorëve me akses prioritar (të drejtat e garantuara për qasje) të cilëve do t'u paguheshin kostot e tyre të shmangura dhe gjeneratorëve me akses jo-prioritar të cilëve do t'u paguhej çmimi i tregut si kompensim për kufizimin.⁶ Kjo u konsiderua për të shmangur kompensimin "e pajustificueshëm të lartë". KRRSH gjithashtu propozoi që kompensimi do të zbatohet vetëm nga viti 2024/25, kur pritej të binin çmimet e tregut të energjisë elektrike.
- Kompensimi paguhet në një shumë më të vogël se 100%. Për shembull, në Gjermani kompensimi paguhet për 95% të të hyrave të humbura.⁷
- Kompensimi paguhet vetëm për kostot e shmangura ose për të hyrat e humbura të tregut, dhe jo për pagesat e humbura të skemës së mbështetjes. Për shembull, në Spanjë, kufizimi në kohë reale pas mbylljes së tregut një-ditë-para, kompensohet me 15% të çmimit në tregun e menjëhershëm (spot) në vend të çmimit të plotë të skemës së mbështetjes.⁸ Propozimet e KRRSH-së në Irlandë ishin që kompensimi të paguhet vetëm për kostot e shmangura ose për të hyrat e humbura të tregut, varësisht nëse qasja është e garantuar apo jo e garantuar, dhe që qeveritë të vendosnin veçmas nëse do të paguanin kompensim shtesë për të hyrat e humbura të mekanizmit të mbështetjes. Kjo pasqyronte pikëpamjen e saj se qeveria është përgjegjëse për skemën e mbështetjes dhe për vendimet se kur duhet të zbatohet kjo.
- Kompensimi paguhet vetëm pas një numri të caktuar orësh "të lira" dhe për këtë arsye paguhet vetëm në raste të rënda. Për shembull, në Maqedoninë e Veriut, kompensimi do të paguhet kur kufizimi ndodh tre ose më shumë herë në një ditë ose 10 herë në një muaj, ose kur kohëzgjatja e vazhdueshme e çdo ngjarjeje në një muaj tejkalon shtatë orë ose kur kohëzgjatja totale në një muaj tejkalon nëntë orë.

Nga këto qasje të ndryshme, ZRRE-ja favorizon të fundit, sipas së cilës kompensimi paguhet vetëm pas një numri të caktuar orësh të kufizimit. ZRRE-ja e konsideron që kjo qasje ka përparësitë e mëposhtme:

- Nuk bën dallim midis Prodhuesve të Privilegjuar.
- Nuk kërkon vlerësime mbi atë se çfarë përqindjeje e të hyrave të humbura duhet të kompensohet, gjë që është në vetvete subjektive.
- Përfshin kompensimin për pagesat e humbura nga skemat e mbështetjes, gjë që u jep siguri investitorëve se skema e mbështetjes do të respektohet plotësisht në të ardhmen. Kjo gjithashtu duket në përputhje me qëllimin e DER, e cila i referohet konkretisht kompensimit për humbjen e pagesave të skemës së mbështetjes.

⁶ Komiteti SEM. 2022. [Dokument Vendimi mbi Dispeçimin, Ri-dispeçimin dhe Kompensimin në përputhje me Rregulloren \(BE\) 2019/943](#). SEM-22-009

⁷ [Përmirësimi i sigurisë së të hyrave dhe shpërndarjes së riskut për gjeneratorët e rinj të energjisë së Ripërtëritshme - Cornwall Insights](#)

⁸ [Kufizimi i prodhimit të energjisë së Ripërtëritshme: Optimaliteti ekonomik dhe stimujt - Jacobsen & Schröder](#)

- U siguron kompensim prodhuesve për nivele të larta kufizimi që ndikojnë ndjeshëm në të hyrat e tyre, ndërsa shmang që konsumatorët të paguajnë drejtpërdrejt për raste afatshkurtra dhe të përkohshme të kufizimit.

ZRRE-ja është ende duke shqyrtuar se çfarë sasive e orëve “falas” të kufizimit mund të jetë e përshtatshme, por vëren se Maqedonia e Veriut ofron një precedent rajonal përkatës në këtë drejtim.

5 Metodologjia e propozuar e kompensimit të kufizimit

5.1 Përmbledhje

Një përmbledhje e MKK-së së propozuar është dhënë më poshtë. Pas kësaj, ofrohen më shumë detaje mbi elementët individualë të metodologjisë dhe arsyetimi për to.

Tabela 1: Përmbledhje e metodologjisë së propozuar

Elementi	Propozimi
Palët e kualifikuara	Të gjithë Prodhuesit e Privilegjuar
Ngjarjet e pranueshme	Çdo kufizim i udhëzuar që nuk është për emergjencë ose në kushte të forcës madhore
Vëllimi i kompensuar	Prodhimi i nominuar (duke përfshirë pranimet e TB) <u>minus</u> prodhimi aktual [kufizimi përmes ofertave të pranuar të TB mund të kompensohet nga pagesa e ofertës ose pagesa mund të transferohet administrativisht te OER] Sipas alternativës së kompensimit të pjesshëm, llogaritja e vëllimeve do të zbatohet vetëm pas një numri të caktuar orësh "të lira".
Pagesa e kompensimit	Çmimi i maksimal, tarifa nxitëse ose premium <u>plus</u> çmimi i referencës (siç zbatohet sipas skemës përkatëse të mbështetjes) <u>minus</u> kostot e shmangura për Prodhuesin e Privilegjuar
Procesi i kërkesës	OST/OSSH njofton Prodhuesin e Privilegjuar për një ngjarje kufizimi. Prodhuesi i Privilegjuar më pas llogarit kërkesën për kompensim duke ndjekur metodologjinë dhe ia paraqet këtë OER-it për pagesë.

5.2 Shpjegim

5.2.1 Palët e kualifikuara

Propozohet që të gjithë Prodhuesit e Privilegjuar të kenë të drejtë për kompensim për kufizimet, por kompensimi paguhet vetëm kur prodhimi i kufizuar i një prodhuesi të privilegjuar mund të identifikohet individualisht dhe t'i atribuohet atij prodhuesi. Në rastin e kufizimit në nivel të shpërndarjes, OSSH-ja

është përgjegjëse për zhvillimin e procedurave për atribuimin e udhëzimeve të kufizimit të Prodhuesit individual të Privilegjuar.

Arsyetimi

- Sipas interpretimit të dispozitave ligjore nga ZRRE-ja, të gjithë Prodhuesit e Privilegjuar duket se kanë të drejtë për kompensim për kufizimet, pa përjashtime.
- Metodologjia aktualisht është e kufizuar të zbatohet vetëm për gjeneratorët që udhëzohen individualisht për të kufizuar prodhimin e tyre. Kjo përjashton prodhimin nga panelet solare, ku kufizimi do të bëhet në nivelin e linjës furnizuese dhe jo për çdo instalim individual. Ky limit synon të jetë një pozicion i përkohshëm për të lejuar zbatimin e menjëhershëm të metodologjisë.
- Gjeneratorët e lidhur me shpërndarjen do të jenë të kualifikuar për kompensim në të ardhmen, pasi të jenë zhvilluar procedurat e duhura nga OSSH-ja dhe të jenë miratuar nga ZRRE-ja.

5.2.2 Ngjarjet e pranueshme

Çdo kufizim i udhëzuar nga OST-ja dhe/ose OSSH-ja është i pranueshëm për kompensim sipas metodologjisë, me përjashtime të vetme që janë ngjarjet e Forcës Madhore, siç përcaktohen në skemën përkatëse të mbështetjes, dhe emergjencat, siç përcaktohen në Kodin e Rrjetit. Për më tepër, kompensimi sipas kësaj metodologjie nuk paguhet nëse Prodhuesi i Privilegjuar kompensohet përmes marrëveshjeve të tjera sipas skemës së tij të mbështetjes.

Arsyetimi

- Siç u përmend më sipër, dispozitat ligjore duket se i japin të drejtë të pakushtëzuar dispeçimit me prioritet për Prodhuesit e Privilegjuar, me kufizimin që lejohet vetëm në rrethana të limituara. Kufizimi duhet të iniciohet nga OST/OSSH për të qenë i pranueshëm për kompensim.
- Përjashtimi i rasteve të Force Madhore dhe ngjarjeve emergjente është i rëndësishëm për të adresuar rrezikun që ngjarjet jashtë kontrollit të OST/OSSH-së, dhe që zgjasin për periudha të gjata, të shkaktojnë kosto të mëdha kompensimi.

5.2.3 Vëllimi i kompensuar

Vëllimet e kufizimit llogariten si diferenca midis prodhimit të nominuar të Prodhuesit të Privilegjuar dhe prodhimit aktual të prodhuesit gjatë periudhave në të cilat udhëzimet e kufizimit janë në fuqi. Prodhimi i nominuar supozohet të përfshijë çdo pranim të TB-së. Nëse vëllimet e nominuara dhe/ose prodhimi i matur nuk janë të disponueshëm për prodhuesin, nuk do të paguhet asnjë kompensim. Për më tepër, nëse vëllimet e llogaritura të kufizuara janë negative, vëllimi i kufizimit do të vendoset në zero.

Sipas alternativës së kompensimit të pjesshëm, vëllimet për kompensim do të llogariten vetëm pas një numri të caktuar orësh "të lira", për të siguruar që të kompensohen vetëm rastet e rënda të kufizimit.

Arsyetimi

- Përdorimi i gjenerimit të nominuar eliminon stimujt e papërshtatshëm për gjeneruesit që të mbinominojnë vazhdimisht në krahasim me prodhimin aktual, pasi në këto skenarë ata do të përballeshin me tarifa të imbalancit.
- Nëse gjeneruesi kufizohet si rezultat i një oferte të pranuar në TB, ky kufizim konsiderohet i kompensuar përmes TB-së dhe, për pasojë, nuk kompensohet përmes këtij mekanizmi.

5.2.4 *Pagesa e kompensimit*

Çmimi i kufizimit llogaritet si Çmimi Maksimal, Tarifa Nxitëse ose Çmimi Referent plus Premiumi Nxitës i zbatueshëm për Prodhuesin e Privilegjuar.

Pagesa e kufizimit do të llogaritet si

$$\text{Vëllimet e kufizimit} * \text{Çmimi i kufizimit} - \max[\text{kostot e shmangura}, 0]$$

Kostot e shmangura përfshijnë kostot, të tilla si kostot e karburantit, të cilat mund të shmangen në mënyrë të arsyeshme duke mos gjeneruar. Prodhuesit e Privilegjuar do të jenë përgjegjës për identifikimin dhe njoftimin e kostove të tilla te OER, si dhe për ofrimin e justifikimeve mbështetëse sipas nevojës duke përdorur çdo metodologji, model dhe proces të përcaktuar nga OER. Vlerësimet e kostove të shmangura do t'i nënshtrohen shqyrtimit dhe miratimit nga OER. Në rast se një Prodhues i Privilegjuar nuk arrin të ofrojë kostot e shmangura, nuk do të paguhet asnjë kompensim.

Arsyetimi

- Çmimi i kufizimit të prodhimit më sipër përfaqëson atë që gjeneratori do të priste të fitonte në mungesë të kufizimit.
- Llogaritja e pagesës së kufizimit ka për qëllim të shmangë pagesën e tepërt për të hyrat neto të humbura.
- Gjeneratorët stimulohen për të ofruar llogaritjet e kostove të shmangura përmes kësaj qasje të propozuar.

5.2.5 *Procesi i kërkesës*

Pas një ngjarjeje kufizimi, OST dhe/ose OSSH do të jenë përgjegjës për të njoftuar Prodhuesin e Privilegjuar për informacionin e mëposhtëm: arsyet e kufizimit, vëllimet e shkurtuara, kohëzgjatjen e kufizimit dhe nëse ngjarja e kufizimit është e pranueshme për kompensim. Prodhuesi i Privilegjuar më pas do të paraqesë një kërkesë për kompensim te OER, duke përfshirë llogaritjen e kompensimit të duhur sipas kësaj metodologjie, duke përdorur shabllone dhe procese të përcaktuara nga OER. Mosmarrëveshjet që mund të lindin në lidhje me faktin nëse ka ndodhur një ngjarje kufizimi dhe/ose kompensimi i pagueshëm do t'i referohen ZRRE-së për zgjidhje.

Arsyetimi

- Dispozitat ligjore duket se ia ngarkojnë përgjegjësinë për njoftimin e një ngjarjeje kufizimi OST/OSSH-së.

- Llogaritja e pagesës së kompensimit nga Prodhuesi i Privilegjuar është në përputhje me kërkesën që Prodhuesi i Privilegjuar të llogarisë elementë të tillë si kostot e shmangura.

5.3 Shembull i thjeshtë

Një shembull i thjeshtë i llogaritjes së kompensimit sipas metodologjisë së propozuar është dhënë më poshtë (duke supozuar se zbatohet kompensimi i plotë). Kur një prodhues nuk operon në TB, ai mund të marrë një udhëzim për të zvogëluar prodhimin për një periudhë të caktuar. Në këtë shembull, prodhimi i nominuar i gjeneratorit në tregun një-ditë-para për një orë të caktuar është 40 MW, por ky prodhim është kufizuar me 20 MW, kështu që prodhimi aktual për atë orë është 20 MW. Vëllimi i kompensimit llogaritet si diferenca midis gjenerimit aktual dhe pozicionit të nominuar, i cili është 20 MW në këtë rast. Kjo kompensohet me normën e Çmimit Maksimal (75 €/MWh) minus kostot e shmangura (të cilat janë zero). Prandaj, pagesa e kompensimit është 1,500 €.

Të hyrat e gjeneratorit nëse nuk do të kishte ndodhur kufizimi do të ishin thjesht të barabarta me gjenerimin aktual (nominimi original një-ditë-para prej 40 MW këtu) shumëzuar me Çmimin Maksimal, duke rezultuar në të hyra totale prej 3,000 €. Duke qenë se gjeneratori ishte udhëzuar të kufizonte prodhimin, të hyrat totale llogariten si gjenerimi aktual i dorëzuar, paguar me Çmimin Maksimal, si dhe pagesa e kompensimit të kufizimit e llogaritur më sipër. Pagesa e kompensimit të kufizimit merr parasysh humbjen e të hyrave të pritura të gjeneratorit, duke i lejuar ata të rikuperojnë plotësisht të hyrat në rast të kufizimit.

Figura 3: Kufizimi kur gjeneratori i energjisë së Ripërtëritshme nuk merr pjesë në TB

Supozime	Parametrat
Kapaciteti i instaluar i gjeneratorit = 50 MW	Nominimi një-ditë-para për orën 10 = 40 MW
Çmimi Maksimal CfD = 75 €/MWh	Udhëzimi për kufizim për orën 10 = ▼ 20 MW
Kostot e shmangura = 0 €/MWh	Prodhimi aktual për orën 10 = 20 MW

Llogaritja e kompensimit për orën 10	
<i>Vëllimi i kompensimit</i>	
Vëllimi = gjenerimi i nominuar – gjenerimi aktual	
Vëllimi = 40 MW/orë – 20 MW/orë = 20 MWh	
<i>Çmimi i kompensimit</i>	
Çmimi = Çmimi Maksimal CfD – Kostot e shmangura	
Çmimi = 75 € / MWh - 0 € / MWh = 75 € / MWh	
<i>Pagesa e kompensimit</i>	
Pagesa = vëllimi i kompensimit x çmimi i kompensimit	
Pagesa = 20 MWh x 75 € / MWh = 1,500 €	

Të hyrat e gjeneratorit	
<i>Pa kufizim</i>	
Të hyrat = gjenerimi aktual x çmimi maksimal CfD	
Të hyrat = 40 MWh x 75 € / MWh = 3,000 €	
<i>Me kufizim</i>	
Të hyrat = gjenerimi aktual x çmimi maksimal CfD + pagesa e kompensimit	

$$\text{Të hyrat} = 20 \text{ MWh} \times 75 \text{ € / MWh} + 1,500 \text{ €} = 3,000 \text{ €}$$

Të gjitha vlerat janë ilustruese vetëm për qëllimet e shembullit të llogaritjes dhe nuk kanë për qëllim të përfaqësojnë asnjë prodhues ekzistues ose të planifikuar.
